

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА СУСПІЛЬНИХ НАУК**

ФІЛОСОФІЯ

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
напряму підготовки
6.140103 «Туризм»

2015 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Вищий навчальний заклад Укоопспілки
**«Полтавський університет економіки
і торгівлі»**

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: **Усанов І.В.**, к.філос.н., доц. кафедри педа-
гогіки та суспільних наук ВНЗ Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»

Рецензенти:

Головіна Н.І. – кандидат філософських наук, доцент кафедри філо-
софії Полтавського національного педагогічного університету ім.
В.Г. Короленка

Усанова Л.А. – кандидат філософських наук, доцент кафедри філо-
софії Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г.
Короленка

Обговорено і схвалено на засіданні
кафедри педагогіки та суспільних наук
протокол № 1 від 03.09. 2015 р.
Зав. кафедри: проф. Стрельніков В.Ю.

УЗГОДЖЕНО

Голова науково-методичної групи
напряму підготовки 6.030401
«Правознавство»
протокол № 1 від 27.09. 2015 р.
проф. Лаврик Г.В.

СХВАЛЕНО

Голова науково-методичної ради
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі
24.09. 2015 р.
проф. Рогоза М.Є.

ВСТУП

Перед вищою школою завжди стоїть завдання принципової ваги – постійно поліпшувати справу підготовки фахівців вищої кваліфікації згідно вимогам нового часу у розвитку нашої країни. Це завдання неможливо здійснити без модернізації освіти, що передбачає зміну якості освіти через впровадження в життя положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки.

Наукою, що допоможе сформуванню професіоналів нової генерації, є, безперечно, філософія. Філософія вивчає найбільш загальні універсальні закони, які діють у всесвіті, а також їх відображення у пізнанні людства. Філософські категорії і закони є ступені пізнання світу, які узагальнюють історичний досвід освоєння світу людиною. Філософія озброює науку і практику правильною теорією мислення і методом знаходження рішень численних питань, які постають перед суспільством.

Філософія покликана сформуванню цілісного погляду на світ, що відкриває можливість подолати однобокості у підході до предмету дослідження, яка неминуче виникає при спеціалізації наук.

Філософія також озброює людину-громадянина розумінням закономірностей історичного розвитку людства. Без правильного розуміння найбільш загальних законів розвитку суспільства не може бути цілісного світогляду, що так важливо для осмислення глибоких перетворень, які відбуваються в Україні у наші дні.

Програма навчальної дисципліни включає два змістовних модуля – «Класична історія філософії» та «Актуальні проблеми сучасності», які включають у себе десять тем, що охоплюють теоретичні питання філософії, характеризують історико-філософські періоди від античності до постмодерну, а також розглядають світоглядні проблеми сучасної доби.

Міждисциплінарні зв'язки. Місце навчальної дисципліни визначається її інтегральним характером, міждисциплінарним дискурсом; тісним зв'язком із комплексом гуманітарних дисциплін, зокрема «Історією», «Етикою та естетикою», «Релігієзнавством», «Соціологією», «Політологією», які сприяють осмисленню проблем людського

існування в постсучасності.

1. МЕТОЮ викладання філософії є надання знань з філософії, які визначають загальне ставлення людини до цього світу крізь розуміння світоглядних, пізнавальних, ціннісних і соціальних проблем буття.

Завданням вивчення філософії є:

- розуміння становлення, розвитку і вирішення найзагальніших проблем людства на протязі розвитку світової філософії, включаючи історію української філософської думки як невід'ємної складової духовної культури людства;
- формування гуманістичного потенціалу особистості, її високої духовності та загальної культури в умовах розбудови громадянського суспільства в незалежній Україні;
- оволодіння принципами діалектичного мислення як універсального методу пізнавальної діяльності;
- розвиток логічного мислення, здібності самостійно аналізувати складні явища суспільного життя;
- уміння свідомо використовувати наукову методологію в розв'язанні завдань економічної теорії і професійної практики.

За результатом вивчення філософії студент має знати:

- Основні філософські поняття та категорії, закономірності розвитку природи, суспільства і мислення;
- Сутність філософських категорій, термінологію філософії та структуру філософського знання, функції філософії, методи філософського дослідження, філософські персоналії і специфіку філософських напрямків;
- Місце і роль філософії у суспільному житті; світоглядні соціально та особистісно значущі філософські проблеми;
- Основні розділи та напрямки філософії, методи і прийоми філософського аналізу проблем.

Вміти:

- Застосовувати понятійно-категоріальний апарат, основні закони гуманітарних і соціальних наук у професійній діяльності;
- Аналізувати світоглядні, соціально та особистісно значущі філософські проблеми;

- Аналізувати громадянську і світоглядну позиції в суспільстві, формувати й удосконалювати свої погляди і переконання, переносити філософський світогляд в область матеріально-практичної діяльності;

- Орієнтуватися в системі філософського знання як цілісного уявлення про основи світобудови і перспективи розвитку планетарного соціуму; розуміти характерні особливості сучасного етапу розвитку філософії; застосовувати філософські принципи і закони, форми і методи пізнання в юридичній діяльності.

Володіти:

- Навичками філософського мислення для вироблення системного, цілісного погляду на проблеми суспільства;

- Навичками цілісного підходу до аналізу проблем суспільства;

- Вміння толерантного сприйняття і соціально-філософського аналізу соціальних і культурних відмінностей;

- Методами філософських, історичних і культурологічних досліджень, прийомами і методами аналізу проблем суспільства;

- Навичками філософського аналізу різних типів світогляду, використання різних філософських методів для аналізу тенденцій розвитку сучасного суспільства, філософсько-правового аналізу.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, 3 кредити ЄКТС.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I

Класична історія філософії.

Тема 1. Світогляд. Особливості філософського світогляду

Світогляд як форма самовизначення людини і як духовно-практичний спосіб освоєння світу. Основні структурні елементи світогляду, його типологія. Історичні світоглядні системи: космоцентрична, теоцентрична, антропоцентрична. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, науковий, філософський. Співвідношення філософії і світогляду. Роль та значення філософії в процесі самопізнання.

Предмет філософії та коло філософських роздумів. Структура філософського знання. Основні типи філософського знання. Філософія як складова частина духовної культури. Співвідношення філософії, науки та релігії. Основні функції філософії. Специфіка філософського осягнення дійсності. „Західна” і „східна” парадигми філософствування.

Тема 2. Антична філософія. Докласичний період

Антична філософія: від міфу до логосу. Характерні риси західної парадигми філософії. Докласичний період: натурфілософія - Мілетська школа, Геракліт, Піфагор. Становлення античної діалектики. Філософські ідеї Емпедокла, Анаксагора, Демокріта. Софісти. Класичний еллінізм, Сократ. Сократівська критика софістичної філософії. Маєвтика Сократа і діалогічний принцип пізнання. Етичне ядро вчення Сократа

Тема 3. Класична антична філософія. Онтологія

Філософія Платона: теорія ідей, космологія, вчення про душу. Дуалістичне тлумачення людини: проблема співвідношення душі і тіла, постулат про безсмертя душі, концепція очищення душі. Міф про печеру. Соціально-політичні погляди Платона, теорія ідеальної держави.

Логіка і методологія Аристотеля. Аристотель – узагальнив всі наукові знання своєї епохи. Вчення про начала і чотири причини суцього. Поняття матерії і форми, проблема руху в аристотелевій фізиці і класифікація видів руху. Вчення Аристотеля про душу (вегетативна, чуттєва та раціональна душа).

Вчення Аристотеля про категорії в контексті проблеми співвідношення думки і буття. Етичні та соціально-політичні ідеї Аристотеля.

Криза класичної античної філософії. Епікуреїзм, стоїцизм, скептицизм. Римська класична філософія. Неоплатонізм.

Тема 4. Середньовіччя та філософія релігії

Поняття середньовічної філософії, її місце та роль в історії західної культури. Проблема співвідношення розуму та віри, філософії і релігії в середньовічній культурі. Патристика та філософія Августина Блаженного. Реалісти XII ст. – поняття добра, істини, справедливості. Позиція номіналізму. Дунс Скотт – відновлення зв'язку між матерією і духом. Середньовічний світогляд - Тома Аквінський.

Тема 5. Філософія епохи Відродження

Відродження – історичний процес ідейного і культурного розвитку. Антропоцентризм. Гуманізм. Натурфілософія М.Кузанського, М.Коперніка, Дж. Бруно, Г.Галілея. Творчість Леонардо да Вінчі. Утопічні проекти ренесансу (Т.Мор, Т.Кампанела).

Тема 6. Новий час і філософії науки

Прогресивні напрямки філософії у Західній Європі. Експериментально-математичне природознавство. Гносеологія. Засновник емпіризму – англійський філософ Френсіс Бекон. Індукція – форма висновку. Джон Локк та його вчення про пізнання. Позиція дуалізму у творах Рене Декарта.

Критична філософія Канта. Основні властивості пізнання. Простір – апріорна форма зовнішнього світу. Філософія Гегеля. Поняття абсолютної ідеї. Діалектичні принципи. Історичний матеріалізм К.Маркса. Вчення про соціально-економічні формації.

Тема 7. Західна філософія Новітнього часу

Особливості некласичної філософії. Вихідні принципи класичної і некласичної філософії: їх взаємні переваги та недоліки. Філософські проблеми психоаналізу, концепція підсвідомого З.Фрейда та К.Юнга. Суть процесів сублимації та витіснення. Архетипи Юнга в казці Г.Х. Андерсена „Тінь” та Гоголя „Ніс”.

Тема 8. Проблеми філософії життя та екзистен-ціалізму

Перегляд класичного філософствування. Суть концепції «воля замість розуму» в некласичній філософії. Ірраціоналізм А.Шопенгауера, «філософія життя» (Ф.Ніцше, А.Бергсон) і формування нової філософської парадигми. Нігілізм як етичний принцип Ф.Ніцше. Екзистенціалізм, основна проблематика. С.К'єркегор про три рівні самопізнання людини (естетичний, етичний, релігійний). Філософія абсурду А.Камю. Вчення про свободу і особистість Ж.-П. Сартра.

Тема 9. Філософська думка на Україні

Особливості типу української філософської парадигми. Міфоепічний світогляд праукраїнського етносу (IX-XIст.). Становлення християнського світогляду на Русі.

Слов'янські просвітителі Кирило і Мефодій. Творіння Феодосія Печерського. Гуманістичні ідеї вітчизняної філософії. Просвітницькі справи Скорини та Івана Федорова. Братські школи. Києво-Могилянська Академія (1701-1818).

Г.Сковорода – родоначальник української класичної філософії. Українське Просвітництво. Академічна філософія в Україні XIX ст. Український романтизм (Гоголь, Костомаров, Шевченко, Куліш, Юркевич). Київська екзистенційна філософія XX ст. (Бердяєв, Шестов, Зеньківський).

Філософські ідеї в Україні в кінці XIX – на початку XX ст. (Антонович, Драгоманов, Потебня, Леся Українка, Коцюбинський, Грушевський, Винниченко, Липинський, Донцов).

Українське філософське Відродження 60-х років. Сучасна українська філософія в світовому контексті.

Модуль II. Актуальні проблеми сучасності.

Тема 10. Культурні передумови постмодерну

Основні економічні характеристики постіндустріального суспільства. Віртуалізація суспільства – радикальна трансформація способу існування Західної цивілізації. У новій постмодерністській економіці ринок, підприємництво, корпорація, фінанси базові елементи що підлягають віртуалізації.

Радикальна переоцінка культурних цінностей на рубежі ХХст. Розкол на масове та елітарне мистецтво. Нові нонкласичні категорії постсучасної естетики: абсурд, лабіринт, повсякденність, жорстокість, поняття тілесності, речі. Принципи постмодерністського світогляду: множинність, відкритість, карнавальність, розмитість тощо. Характерні риси посткультури (за В.Бичковим).

Тема 11. Філософія постсучасності

Філософія мови та комунікації, лінгвістичний поворот та філософія постмодернізму. Ж. Бодрійяр про систему речей та спокусу цивілізації. Світ як текст, ризома, лабіринт (Ж.Дерріда, Ліотар, У.Еко, Ж.Дельозта ін.). Деконструкція світоглядних канонів та освоєння хаосу. Культура симуляції і симулякрів (Ж.Бодрійяр), смерті суб'єкта (М.Фуко). Деконструкція світоглядних канонів та освоєння хаосу. Культура симуляції і симулякрів (Ж.Бодрійяр), смерть суб'єкта (М.Фуко).

Модернізація виробництва спрямована на економічну симуляцію речей та починає домінувати над власне річчю і її реальними споживчими властивостями. Структурна революція ціни. Віртуалізація товарно – грошових відносин. Створення віртуальної імперії.

Тема 12. Особистість як предмет філософського аналізу

Проблема людського начала. Гіпотези походження людини. Біологічне і соціальне в людині. Поняття антропосоціогенезу.

Філософська проблема взаємовідношення душі і тіла людини. Плотська і духовна людина. Феномен тілесності. Подолання бінарної опозиції духа і тіла. “Мова тіла”. Воля, віра, почуття як прояви людського ества.

Тема життя і смерті у філософії. Конечність індивідуального існування людини і людства. Соціальне буття людини як єдність індивідуального і суспільного буття. Людське буття як “співбуття”. Проблема людської самості. “Я” та “інші”. Проблема інтерсуб'єктивного. Індивідуально-особистісне і соціально-спільнотнісне.

Особистість як продукт соціального середовища, особливості її історичного розвитку. Типи особистості. Суспільна позиція особи, її соціальна роль і взаємодія з соціальною нормою. Історичні типи взаємовідносин особи і суспільства. Відчуження людини в сучасному

суспільстві. Поняття гуманізму. Проблеми гуманізму. Гуманізм античний, гуманізм ренесансний, гуманізм сучасний.

Тема 13. Свідомість: її походження і сутність

Природні та соціально-історичні засади свідомості. Постановка проблеми свідомості в філософії. Гілозоїзм. Виникнення свідомості. Свідомість і мозок. Матеріальне й ідеальне. Образ і предмет. Активність свідомості. Структура свідомості.

Самосвідомість. Рефлексія, розум, інтелект, мислення. Мислення і мова, мовний символізм буття. Мова – засіб спілкування. Мова – знаряддя думки. Єдність мови і свідомості. Свідомість і людська життєдіяльність. Сфери свідомості: пізнавальна, емоційна, мотиваційно-вольова. Рівні психічного життя людини: несвідоме, підсвідоме, надсвідоме.

Тема 14. Філософський аналіз суспільства

Філософія суспільства. Основні підходи до розуміння суспільства: натуралістична концепція, ідеалістична, релігійна, соціопсихологічна, теорія соціальної дії (М.Вебер, Т.Парсонс), теорія предметної дії (К.Маркс). Тенденції до перетворення праці в гру. Орієнтація на тілесність сучасної цивілізації – вияв посилення міфологічного елемента в культурі.

Детермінанти суспільного розвитку. Суб'єкт суспільної дії. Поняття соціальної структури суспільства. Соціальна структура традиційного, індустріального і інформаційного суспільства. Соціальна мобільність і соціальна стратифікація. Теорії соціального конфлікту (К.Маркс, Р.Дарендорф).

Історичні виміри людського буття. Філософія історії. Людина як суб'єкт історичного процесу. Варіантність історичного процесу. Проблема сенсу історії. Міфологічна і релігійна історична свідомість. Сакральна і профанна історія. Проекти світової історії. Історизм сучасної культурної історії. Модуси історичного часу. Тотальність модусу теперішності в сучасній цивілізації. Ідея історії (Ф.Фукуяма). Постісторичний етап суспільства.

Тема 15. Природа як предмет філософського мислення

Природа і суспільство як підсистеми об'єктивної реальності. Функціонування суспільства як природно-історичний процес. Поняття природи і його тлумачення в різному культурно-історичному кон-

тексті. Історичні типи взаємодії людини і природи. Географічне середовище і його роль у житті суспільства. Демографічні чинники суспільного розвитку.

Матеріальне виробництво як фактор існування і розвитку суспільства. Етапи взаємодії суспільства і природи. Спосіб виробництва матеріальних благ і його структура. Особливості розвитку матеріального виробництва в Україні. Зміна основоположних світоглядних засад функціонування суспільства.

Тема 16. Філософія техніки

Техніка як фактор розвитку сучасної цивілізації. Еволюція взаємовідносин між наукою і технікою. Підкорення науки технікою. Техніка як самостійна реальність, як третя природа. Техніка у протиставленні природі, мистецтву, мові, усьому живому і людині.

Концепції технологічного детермінізму. Біосферні критерії розвитку цивілізації. Техніка і природа. Екотехнологія. Філософія комп'ютерної революції. Етичні проблеми комп'ютеризації. Нове інформаційне середовище і проблема людських комунікацій.

Проблематика виходу техніки та інженерії з системної кризи постсучасності. Стратегічні задачі технічного прогресу: створення безвідхідних виробництв, нових дружніх людині технологій (ЕОМ, чисті в екологічному відношенні джерела енергії, вироби і машини з нетрадиційних матеріалів і т.д.), виробництв із замкнутими циклами, більш широке розвиток біотехнологій і т.п

Тема 17. Філософія господарства

Основні економічні характеристики постіндустріального суспільства. Віртуалізація суспільства – радикальна трансформація способу існування Західної цивілізації. У новій постмодерністській економіці ринок, підприємництво, корпорація, фінанси базові елементи що підлягають віртуалізації. Економізм.

Модернізація виробництва спрямована на економічну симуляцію речей та починає домінувати над власне річчю і її реальними споживчими властивостями. Структурна революція ціни. Віртуалізація товарно – грошових відносин, зміни у сфері грошового обігу, їх майбутнє. Віртуалізація базових елементів економіки. (Д.Іванов) Економічна симуляція речей та послуг. Головні напрямки розвитку постмодерного господарчого процесу.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Алексеев П.В., Панин А.В. Философия: Учебник. 3-е изд., перераб. и доп. — М.: ТК Велби, Проспект, 2003. — 608с.
2. Андрущенко В.П., Михальченко М.І. Сучасна соціальна філософія: курс лекцій. — Київ: ГЕНЕЗА, 1993. — 255 с.
3. Базилевич В.Д., Ільїн В.В. Філософія економіки — К.:Знання; М.:Рыбари, 2011. — 927 с.
4. Базилевич В.Д., Ильин В.В. Метафизика экономики. — К.:Знання; М.:Рыбари, 2010.— 925
5. Губин В.Д., Сидорина Т.Ю.. Философия. - М.: Гардарики, 2007. - 828 с.
6. Губин В.Д.. Философия.- М.: Проспект, 2007. - 336 с.
7. Губин В.Д.. Основы философии.- М.: Форум – Инфра-М , 2007. - 288 с.
8. Гусєв В.І. Вступ до метафізики: Навчальний посібник. — К.: Либідь, 2004. — 488 с. 8. Івакін О.А. Філософія: Навчальний посібник. — Одеса: Юридична література, 2004. — 280 с.
9. Ивакин А.А. Философия: Учебно-методическое пособие. — Одесса: Феникс, 2008. — 56 с.
10. Історія української філософії: Підручник. — К.: Академвидав, 2008. — 624 с.
11. Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія: Логос, Софія, Розум. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Кремень В.Г., Ільїн В.В. — К.: Книга, 2006. — 432 с.
12. Мучник А.Г. Философия достоинства, свободы и прав человека. — К.: Парламентское издательство, 2009. — 672 с.
13. Невлева И.М. Философия: учебное пособие. — Харьков: Консум, 2001. — 432 с. 15. Пазенок В.С. Філософія: навчальний посібник. — К.: Академвидав, 2008. — 280 с. (Альма-матер).
14. Паламарчук Г.Т., Мосиенко Л.В. Философия: Учебно-практическое пособие для студентов-иностранцев естественных факультетов. — Одесса, 2006. — 85 с. 2
15. Петрушенко В.Л. Філософія: курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації. — 4-те видання, стереотипне. — Львів: «Новий світ – 2000», 2006. — 506 с.
16. Присухін С.І. Філософія: Навчальний посібник. — У 2 ч. — Ч.І. Історія світової та української філософії у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях. — К.: КНЕУ, 2006. — 208 с.
17. Присухін С.І. Філософія: Навчальний посібник. — У 2 ч. — Ч.ІІ. Система філософії у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях. — К.: КНЕУ, 2006. — 168 с.
18. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: Підручник. — К.: Академвидав, 2008. — 592 с. (Альма-матер).

19. Радугин А.А. Философия: курс лекцій. – 2-е изд. перераб. и доп. – М.: Центр, 1997. – 272 с.
20. Социальная философия. Учебник / Под общ. редакцией Андрущенко В.П., Горлача Н.И. – Киев-Харьков: Издательский центр «Единорог», 2002. – 736 с.
21. Спиркин А.Г. Философия: учебник / А.Г.Спиркин. 2-е изд. – М.: Гардарики, 2008. – 736 с.
22. Філософія: Навчальний посібник. За ред. І.Ф.Надольного. – Київ: Вікар, 2002. – 584 с.
23. Філософія: Підручник / Бичко І.В., Бойченко І.В., Табачковський В.Г. та ін. – К.: Либідь, 2001. – 408 с.
24. Філософія: Світ людини. Курс лекцій: Навчальний посібник / В.Г.Табачковський, М.О.Булатов, Н.В.Хамітов та ін. – К.: Либідь, 2004. – 432 с.
25. Філософський словник соціальних термінів [упорядники В.П.Андрущенко, М.І.Бойченко, М.І.Михальченко]. – Х: Корвін, 2002. – 672 с.
26. Філософський енциклопедичний словник [укладач В.І. Шинкарук]. – К.: Абрис, 2002. – 742 с.
27. Философский энциклопедический словарь [сост. Е.Ф.Губский, Г.В.Кораблева, В.А.Лутченко. – М.:ИНФРА-М, 1998. – 576 с.
28. Хамитов Н., Крылова С. Философский словарь. Человек и мир. – К: КНТ, Центр учебной литературы, 2006. – 308 с. 3
29. Черній А.М. Філософія: навчальний посібник для самостійної роботи студента / А.М.Черній. – К.: Академвидав, 2011. – 392 с. (Серія «САМ!»).
30. Чанышев А.Н. Курс лекций по древней философии: Учебное пособие для филос. факультетов и отделений университетов. – М.: Высшая школа, 1981. – 374 с.

Додаткова:

31. Августин. Сповідь / Святий Августин; [пер. з лат. Ю.Мушака]. – К.: Основи, 2008. – 319 с.
32. Антология мировой философии: [в 4 т.] / [ред.-сост. В.В.Соколов]. – М.: Мысль, 1969. – (Серия «Философское наследие»). – Т.1. Ч.1. – 1969. – 576с.
33. Аристотель. Метафизика / Аристотель. Сочинения: в 4-х т. – М.:, 1983. – Т.1.
34. Арістотель. Нікомахова етика / Арістотель; [пер. з давньогр. В.Ставніюка]. – К.: Аквілон-Плюс, 2002. – 480 с.
35. Габермас Ю. Інший шлях із філософії суб'єкта: альтернатива комунікативного та суб'єктоцентрованого розуму / Юрген Габермас. Філософський дискурс Модерну; [пер. з нім. В.М. Купліна]. – К.:Четверта хвиля, 2001. – С. 287 – 318.
36. Гадамер Г.-Г. Истина і метод / Ганс-Георг Гадамер; [пер. з нім.

- О.Мокровольського]. – К.: Юніверс, 2000. Т.1: Герменевтика I: Основи філософської герменевтики. – 474 с.
37. Гайек Ф.-А. Право, законодавство і свобода : Нове визначення ліберальних принципів справедливості і політичної економії / Ф.-А. Гайек ; [пер. с англ.]. – К. : Аквілон-Прес, 2000. – 448 с.
 38. Гегель Г. В. Ф. Основи філософії права, або Природне право і державознавство / Георг Вільгельм Фрідріх Гегель; [пер. з нім. Р.Осадчука, М.Кушніра]. – К.: Юніверс, 2000. – 336 с.
 39. Гегель Г. В. Ф. Феноменологія духу / Георг Вільгельм Фрідріх Гегель; [пер. з нім. П.Таращука]. – К.: Основи, 2004. – 548 с.
 40. Гоббс Т. Левіафан / Томас Гоббс; [пер. з англ. Р.Димерця та ін.] – К.: Дух і літера, 2000. – 606 с.
 41. Гоббс Т. Философские основания учения о гражданине / Томас Гоббс; [пер. с англ., отв. Ю. Хацкевич]. – Мн.: Харвест, М.: АСТ, 2001. – 304 с.
 42. Гуссерль Э. Кризис европейских наук и трансцендентальная феноменология / Эдмунд Гуссерль. Философия как строгая наука; [пер. с нем. сост., подгот. текста и примеч. О.А.Сердюкова]. – Новочеркасск: САГУНА, 1994. – С. 49 – 100.
 43. Декарт Р. Первоначала философии / Рене Декарт. Сочинения в 2-х т.; [пер. с лат. С.Я.Шейнман-Топштейн]. – М.: Мысль. – 1989. – (Серия «Философское наследие»; Т.106). – Т.1. – 1989. – С. 297 – 422.
 44. Декарт Р. Разыскание истины посредством естественного света / Рене Декарт. Сочинения в 2-х т.; [пер. с лат. С.Я.Шейнман-Топштейн]. – М.: Мысль, 1989. – (Серия «Философское наследие»; Т.106). Т.1. – 1989. – С. 154 – 178.
 45. Ермоленко А.Н. Этика ответственности и социальное бытие человека / Анатолий Николаевич Ермоленко. – К.: Наукова думка, 1994. – 200 с.
 46. Ермоленко А.М. Комунікативна практична філософія / Анатолий Миколайович Ермоленко. – К.: Лібра, 1999. – 488 с.
 47. Кант И. Критика практического разума / Имануил Кант; [пер. з нім., прим. та післямова І.Бурковського; наук. ред. А.Єрмоленко]. – К.: Юніверс, 2004. – 240 с.
 48. Кант И. Основы метафизики нравственности / Иммануил Кант. Сочинения в шести томах; [пер. с нем. Б.А. Фохта; под общ. ред. В.Ф. Асмуса, А.В. Гультыги, Т.И. Ойзермана]. – М.: Мысль. – (Серия «Философское наследие»). Т.4. Ч.1. [ред. 4-го т. В.Ф. Асмус]. – 1965. – С. 219 – 325.
 49. Кастельс, М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура / Мануель Кастельс; [пер. с англ. Б.Э.Верпаховского и др.]. – М.: ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.
 50. Козловски П. Культура постмодерна: общественно-культурные последствия технического развития / Питер Козловски; [пер. с нем. Л.В.Федоровой, М.Н.Грецкого и др.]. – М.: Республика, 1997. – 240 с. – (Философия на пороге нового тысячелетия).

Інтернет-ресурси:

1. Філософія: електронна бібліотека [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://elib.nplu.org>
2. Курс лекцій з філософії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tspu.edu.ua/subjects/87/Filosofiya/lekcii.htm>
3. Постмодернізм. Енциклопедія // Сост. Грицанов А.А, Можейко М.А. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.infoliolib.info/philos/postmod/index.html>
4. Владислав Тарасенко. Познание как фрактальное блуждание в мире: <http://www.synergetic.ru/fractal/poznanie-kak-fraktalnoe-bluzhdanie-v-mire.html>
5. Вариации на темы Маршалла Маклуэна, Тимоти Лири и Бенуа Мандельброта: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zhurnal.ru/nepogoda/variacii.htm>
6. Бодрийяр Ж. Америка (эссе) / Amérique (1986, рус. перевод 2000 г.), [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.e-reading.club/bookreader.php/104536/Bodriiiyar_-_Amerika.html
7. Бибихин В.В. Собственность. Философия своего. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/1399724/>

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Формою підсумкового контролю успішності навчання студентів з дисципліни «Філософія» є підсумковий модульний контроль (іспит). За результатами поточного і підсумкового контролю студент отримує до 100 балів за 100-бальною шкалою оцінювання.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Засобами діагностики успішності навчання студентів з дисципліни «Філософія» є усне опитування та обговорення теоретичних питань на семінарських та лекційних заняттях, пакети тестових завдань, пакети завдань для модульної контрольної роботи, пакет завдань для комплексної контрольної роботи з дисципліни.